

Vasile COROBAN

Vasile Coroban (14 februarie 1910, s. Camenca, r. Glodeni – 19 octombrie 1984, Chișinău) a fost un istoric și critic literar nonconformist din RSSM (Republică Moldova), doctor habilitat în filologie (1958). Membru al Uniunii Scriitorilor din RSSM din 1954.

A absolvit facultatea de drept a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași în 1935. În anii studenției a editat ziarul „Viața universitară” cu caracter antifascist, fiind după aceasta condamnat. După 28 iunie 1940 a colaborat la ziarul „Pământ sovietic” din Bălți. În perioada 1942–1945 a fost învățător la o școală medie din regiunea Kemerovo. După 1945 a lucrat ca secretar responsabil la ziarul „Lucefărul roșu” (Bălți). În aprilie 1948 pleacă la Chișinău, având promisiunea de angajare la ziarul „Moldova Socialistă”. I se propune o colaborare la Institutul de istorie, limbă și literatură a filialei moldovenești a Academiei de Științe din fosta URSS. Astfel, din aprilie 1948 și până în anul trecerii în neființă (1984) Vasile Coroban nu se va despărți de această instituție academică. În perioada 1949-1959 a fost profesor la Catedra de literatură română a Universității de Stat din Moldova. A fost membru al colegiului de redacție al revistei „Limba și literatura moldovenească”, publicație științifică a Institutului de Limbă și Literatură a Academiei de Științe a Moldovei. În 1959, începe o întreagă campanie de calomniere și discreditare a sa. Este înlăturat de la catedră, fiind învinuit – în presă și la diferite adunări și întruniri de partid – de revizionism, naționalism și atitudine negativă față de realismul socialist.

Vasile Coroban a fost o personalitate complexă și marcantă în domeniul criticii, istoriei și cercetării literare din Republica Moldova, unul dintre criticii literari basarabeni implicați poate în cea mai mare măsură în procesul de deschidere spre cunoașterea și asimilarea creatoare a valorilor literaturii universale, precum și un cercetător asiduu al corelației existente între cultura românească și cea universală.

Este autorul și coautorul a peste 300 lucrări de critică și istorie literară, printre care și al studiilor fundamentale „Literatura sovietică moldovenească” (1955), „Istoria literaturii moldovenești” (vol.I, 1958); „Schiță asupra istoriei literaturii sovietice moldovenești” (1963, în l.rusă). A fost autorul unor studii monografice fundamentale: Vasile Alecsandri: viața și opera (1957); Dimitrie Cantemir – scriitor umanist (1973); studiile Miron Costin, Reflecția moral-filosofică și observația psihologică la Gr. Ureche, M. Costin și I. Neculce, Carnavalescul la Creangă, Eminescu și estetica romantismului. Sub îngrijirea lui apar primele ediții din V. Alecsandri, I. Creangă, D. Cantemir, C. Dobrogeanu-Gherea.

Vasile Coroban a fost o oază de libertate pe fundalul gri al uniformizării lipsite de culoare, cărturar printre cohortele de semidocti ai literaturii proletare, fiind considerat un *Socrate al Basarabiei postbelice*.

Surse:

[Vasile Coroban \[online\]. Wikipedia, enciclopedia liberă.](#)

Vasile Coroban - un Socrate al Basarabiei. Ziarul Timpul, 21 februarie 2010. <https://timpul.md/articol/vasile-coroban-un-socrate-al-basarabiei-6766.html>

BANTOȘ, Ana. Vasile Coroban. Spiritul critic și raportarea la marea literatură. *Revista de știință și cultură Limba română*. Nr. 1-2, anul XX, 2010.

<https://limbaromana.md/index.php?go=articole&n=849>

CIOBANU, Mircea V. Excepția necesară sau lecțiile publice ale lui Vasile Coroban (despre volumul „Vasile Coroban, Studii. Articole. Eseuri” (Editura Știința, 2018). În: „*Viața Românească*”, ediția 1-2/2019. <http://editurastiinta.md/cartile-stiinta-in-presa-scrisa-15>